

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

УДК 352.007

DOI <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2024.3/22>

Кобиліна Ю.М.

Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ МЕХАНІЗМІВ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

У статті досліджено сутність та призначення механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів публічної влади як інструмент вдосконалення публічного управління загалом. Розкрито особливості застосування механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення управління, з метою виявлення шляхів удосконалення і підвищення ефективності публічного управління. Окреслено основні завдання публічного управління щодо механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів публічної влади, які полягають у задоволенні інформаційних потреб органів публічної влади, застосуванні всієї сукупності інформаційних ресурсів органів публічної влади, впровадженні сучасних інструментів публічного управління. Деталізовано засади функціонування механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів публічної влади за рахунок доступності інформації, необхідної для прийняття ефективних управлінських рішень. Виокремлено критерії оцінки ефективності механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів публічної влади, що включають в себе різноманітні інструменти та процеси, здатні допомогти у зборі, обробці, аналізі та використанні інформації для прийняття рішень і виконання функцій влади. Розкрито виклики, які не дозволяють реалізувати весь потенціал інформаційно-аналітичного забезпечення, а також визначено заходи щодо вдосконалення механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів публічної влади.

Ключові слова: *Інформаційно-аналітичне забезпечення, механізми інформаційно-аналітичного забезпечення, органи публічної влади, управлінські рішення.*

Постановка проблеми. В умовах воєнного стану та наявності загроз національній безпеці наша держава перебуває на новому етапі соціально-правових та інституційних змін, зумовлених потребою удосконалення системи публічного управління та розробки нових механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів публічної влади. Від ефективності застосування механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів публічної влади залежить дієвість публічного управління та конкурентоздатність наданих публічною владою адміністративних послуг. Оцінка ефективності механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів публічної влади виступає важливим чинником у консолідації зусиль публічного управління і громадськості на шляху до вироблення загальнонаціональної стратегії відновлення України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів публічної влади є предметом вивчення різних публічних організацій та науково-дослідних інститутів, а також стали об'єктом вивчення численних науковців та практиків. Загалом визначенням ролі інформаційно-аналітичного забезпечення в діяльності органів публічної влади займалися такі науковці як Григораш С.М., Дегтяр О.А., Карпенко І.Й., Пугач А.О., Рейтерович І.В., Степанов В.В., Телешун С.О., Титаренко О.Р., Чала Н.П. та інші. Опубліковані матеріали стосуються не тільки суті інформаційно-аналітичного забезпечення управлінської діяльності, а й аналізу ефективності різних аспектів інформаційного забезпечення управління, таких як збір та аналіз даних, прийняття рішень на основі цих даних, впровадження нових технологій та методів аналізу тощо.

У сучасній Енциклопедії державного управління визначено загальне поняття: «Інформаційно-аналітичне забезпечення – цілеспрямований, специфічний і безперервний процес збирання, аналізу, збереження та представлення суб'єктам інформаційної діяльності інформації, що здійснюється спеціально створеними інститутами, органами, службами суспільства й держави» [4]. А науковці Сніцаренко П.М. і Саричева Ю.А. у своїх працях трактують інформаційно-аналітичне забезпечення як «комплекс заходів, що реалізує процеси створення документованих інформаційних продуктів (аналітичних матеріалів) на основі використання статичних інформаційних ресурсів (документованих даних та інформації), їх аналізу і синтезу, а також проведення розрахунків та моделювання ситуацій з метою підтримки прийняття необхідних рішень на всіх рівнях державного управління» [6]. Ганцюк Т.Д. вказує на головну особливість інформаційно-аналітичного забезпечення в органах публічної влади – бути «невід'ємною частиною безпосереднього процесу управління» [2]. Однак, залишається низка нагальних питань щодо узагальнення критеріїв оцінки ефективності механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів публічної влади та їх ролі в управлінській діяльності.

Постановка завдання. Метою статті є системний аналіз оцінки ефективності механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів публічної влади в контексті глобалізаційних процесів удосконалення публічного управління в цілому.

Виклад основного матеріалу. Застосування механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення виступає важливим викликом сучасності, оскільки інформація є не тільки ключовим ресурсом, а й необхідною запорукою існування самого суспільства. У цьому контексті прерогативою виступає діяльність органів публічної влади у забезпеченні довіри до інституту влади та реалізації стратегічних рішень. Україна, яка перебуває у складній політичній та економічній ситуації, не є винятком. Оцінка ефективності організаційних механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення органів публічної влади є актуальним завданням для виявлення можливостей удосконалення і підвищення ефективності публічного управління.

Продуктивна діяльність органів публічної влади можлива за умови максимально повного та ефективного використання адміністративних ресурсів, мінімізації витрат та різноманітних ризиків. Своєчасний доступ до інформації,

необхідної для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, та її аналіз з використанням новітніх технологій є основою для застосування механізмів підвищення загальної ефективності публічного управління. Використання достовірної та повної інформації в процесі впровадження та застосування механізмів, позитивно впливає не лише на адміністративні процедури, а й на поточний та прогнозований стан діяльності органів публічної влади.

Під поняття «інформаційно-аналітичне забезпечення» [9] вбачаємо комплекс заходів направлених на формування та реалізацію засад державної інформаційної політики щодо збору, обробки та використання управлінської інформації, необхідної для виконання покладених на органи публічної влади функцій. Тобто, основою для функціонування механізмів підвищення ефективності управлінської діяльності є система інформаційно-аналітичного забезпечення як сукупність усіх даних, їх аналіз, структурування та оцінка, отриманих у процесі підвищення ефективності діяльності органів публічної влади. У процесі системної обробки інформація, необхідна для моделювання, прогнозування і моніторингу діяльності органів публічної влади, набуває ознак інформаційно-аналітичного продукту, якість якого залежить від ряду характерних рис, таких як: точність, достовірність, повнота, своєчасність, надійність, оперативність тощо.

Інструментарієм механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення виступає сукупність методів, форм, процесів, спрямованих на збір, обробку, аналіз і використання інформації для прийняття рішень і вирішення завдань у різних сферах діяльності, включаючи управління, науку, бізнес і оборону. Ці механізми включають низку інформаційних систем, інструментів аналізу, баз даних, методів аналізу даних, моделей і спеціалізованих процедур обробки та інтерпретації інформації, а також мають «яскраво виражений міждисциплінарний характер, адже зазначений феномен знаходиться «на стику» низки самостійних наукових дисциплін – від державного управління й права, до психології й соціальних комунікацій» [1, с. 2].

Призначення механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів публічної влади полягає у системному підході щодо вирішення основних завдань публічного управління, зокрема:

– задоволення інформаційних потреб органів публічної влади для забезпечення їхньої ефективності;

– формування, упорядкування, структурування, доповнення та використання всієї сукупності інформаційних ресурсів органів публічної влади

– розвиток систем інформаційного забезпечення на основі впровадження сучасних методів, методик, технологій та програмних продуктів [7].

Функціонування механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів публічної влади можливе за умови врахування обов’язкових складових, що роблять процес збору та аналізу інформації більш ефективним, швидким і точним, а також дозволяють приймати більш якісні рішення на основі об’єктивних даних:

– ідентифікація та формування інформаційних потоків, релевантних для процесу підвищення ефективності;

– визначення основних параметрів інформаційних потоків

– класифікація виділених інформаційних потоків за основними характеристиками;

– групування інформаційних потоків відповідно до їх цільового призначення;

– підготовка та встановлення правил маршрутизації інформаційних потоків відповідно до вимог підвищення ефективності управлінської діяльності;

– створення просторово-часових схем існування інформаційних потоків в діяльності органів публічної влади;

– визначення та встановлення потреби у відповідному кадровому, фінансовому, організаційному, технічному, методичному, нормативно-правовому забезпеченні формування та реалізації інформаційних потоків;

– вибір характеру управлінських, технічних, соціальних, інформаційних, коопераційних і сервісних зв’язків;

– розробка систем електронного документообігу та формування відповідних інформаційних потоків для забезпечення його ефективності;

– координація, регулювання та контроль інформаційних потоків у процесі підвищення ефективності управлінської діяльності [2].

Загалом механізми інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів публічної влади покликані забезпечити доступність інформації, необхідної для підвищення ефективності виробництва, надання інформації в потрібний час і в потрібному місці, її відповідність потребам керівників, а також мінімізацію витрат на організацію інформаційних потоків.

Оцінка ефективності механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення органів публічної влади є важливим аспектом управління, оскільки дозволяє визначити, яким чином вони сприяють досягненню стратегічних цілей та виконанню функцій держави. Критерії оцінки ефективності механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів публічної влади можуть бути досить різноманітними, оскільки вони залежать від конкретних цілей, завдань і контексту використання таких механізмів. Наведемо деякі критерії оцінки ефективності таких механізмів та їх ролі в публічному управлінні (Рис. 1), зокрема:

– якість інформації включає в себе точність, повноту, достовірність та надійність інформації, яку отримують органи влади;

– оперативність полягає у забезпеченні органів влади необхідною інформацією вчасно, щоб вони могли ефективно реагувати на поточні події та проблеми, а також забезпечувати швидке реагування на мінливі обставини;

– аналітична спроможність включає аналітичні інструменти та методи, які дозволяють проводити глибокий аналіз інформації, виявляти тенденції та взаємозв’язки, а також прогнозувати можливі наслідки прийнятих рішень;

– гнучкість та адаптивність забезпечує здатність гнучкими та адаптивними до змін в потребах та умовах діяльності, здатними швидко впроваджувати нові технології та методи аналізу;

– ефективність використання ресурсів дозволяє визначити, наскільки ефективно використовуються свої ресурси, включаючи людські, фінансові та технічні ресурси;

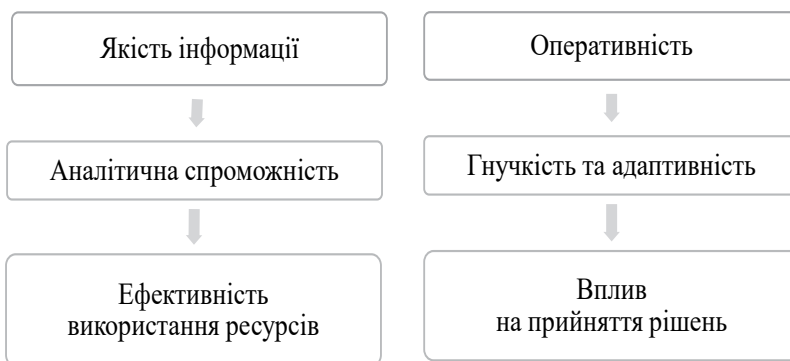

Рис. 1. Критерії оцінки ефективності механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення органів публічної влади

– вплив на прийняття рішень базується на тому, як ці механізми впливають на якість прийняття рішень.

Роль цих критеріїв полягає в тому, щоб механізми інформаційно-аналітичного забезпечення органів публічної влади допомагали ефективно вирішувати управлінські завдання, враховуючи при цьому інтереси та потреби суспільства. Їх оцінка може допомогти виявити слабкі місця та вдосконалити ці механізми для досягнення кращих результатів у діяльності органів влади.

Наразі інформаційно-аналітичне забезпечення в Україні здійснюється як централізованими, так і децентралізованими організаціями. Зокрема, існують спеціалізовані агентства, департаменти та служби, які збирають, обробляють та аналізують інформацію, адаптовану до потреб уряду та інших публічних структур. Існують також незалежні аналітичні центри та експертні групи, які надають консультативну підтримку. Загалом можна виділити декілька рівнів інформаційно-аналітичних служб, що діють в Україні [5]:

- організації владних структур (президентських, урядових та парламентських);
- інформаційно-аналітичні організації у фінансово-промисловому секторі;
- інформаційно-аналітичні центри/відділення вищих навчальних закладів;
- інформаційно-аналітичні служби в секторі громадянського суспільства.

Шляхом застосування механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення формуються умови для розвитку та вдосконалення інформаційного суспільства, стимулюються і розширюються інформаційні технології, забезпечується вільний доступ населення до інформації. Незважаючи на це, існує кілька викликів, які не дозволяють реалізувати весь потенціал інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів публічної влади:

- відсутність координації: часто не існує чіткого механізму координації між різними відомствами, що призводить до дублювання зусиль і відсутності синергії;
- брак технічної спроможності: відсутність сучасних інформаційних технологій та програмного забезпечення ускладнює обробку та аналіз великих обсягів даних;
- бюрократія: надто складні процедури та бюрократичні перепони уповільнюють обмін інформацією між органами влади;
- нестача персоналу, який володіє достатніми навичками аналізу даних, може обмежити можли-

вість ефективного використання інформаційних ресурсів.

З метою подолання вищезазначених проблем та підвищення ефективності механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення в Україні можна запропонувати наступні заходи:

- створення централізованої системи координації: запровадження спеціалізованої установи, відповідальної за координацію діяльності різних інформаційно-аналітичних структур;
- інвестиції в технології: впровадження новітніх інформаційних технологій та програмного забезпечення, призначених для підвищення швидкості та точності аналізу даних;
- спрощення бюрократичних процедур: налагодження процедури міжвідомчого обміну інформацією для забезпечення швидкого та ефективного доступу до необхідної інформації;
- програми розвитку персоналу: впровадження програм професійного розвитку для аналітиків даних та спеціалістів з інформаційних технологій.

Як бачимо, оцінка ефективності механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення в діяльності органів публічної влади є важливим етапом модернізації інститутів публічного управління. Подолання актуальних проблем, викликаних воєнним станом та збройною агресією ворога, вдосконалення процесів надання адміністративних послуг, створення якісних інформаційно-аналітичних продуктів, сприятиме підвищенню якості публічного управління та досягненню стратегічних цілей розвитку, що потребує комплексного підходу та спільних зусиль уряду, експертного середовища та міжнародних партнерів.

Таким чином, сучасне інформаційно-аналітичне забезпечення є запорукою не лише захисту інтересів держави, а й успішного виконання завдань щодо подальшої трансформації діяльності органів публічної влади до європейських стандартів. Застосування механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів публічної влади ґрунтуються на застосуванні системного підходу щодо аналізу як ефективності управлінської діяльності, так і модернізації процесу обробки даних. Практична реалізація заходів з модернізації інформаційно-аналітичного забезпечення має бути спрямована на створення єдиного інформаційно-правового простору в рамках інноваційної моделі публічного управління, шляхом створення системи ефективних механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів державної влади.

Список літератури:

1. Ганцюк Т. Д. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів публічної влади в Україні: джерелознавчий аналіз дискурсного поля. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2018. № 8. URL: <http://surl.li/rrpuz> <http://surl.li/rrpuz>.
2. Ганцюк Т. Д. Концептуальні основи модернізації механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності місцевих органів публічної влади. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Державне управління*. 2018. Вип. 4. URL: <http://surl.li/rrpwv> <http://surl.li/rrpwv>
3. Дегтяр О. Інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень у діяльності органів державної влади. *Теорія та практика державного управління*. 2013. Вип. 3. С. 30–36.
4. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук. ред. колегія: Ю.В. Ковбасюк (голова) та ін. Київ : НАДУ, 2011. Т. 2. 692 с.
5. Кисельов В. Впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та вдосконалення інформаційного забезпечення в системах державного управління як нові стратегії адміністративних перетворень. *Наукові розвідки з державного та муніципального управління*. 2015. Вип. 1. С. 348–361.
6. Роль та місце інформаційного забезпечення в системі державного управління / П.М. Сніцаренко, Ю.А. Саричев. *Державне управління: теорія та практика (електронне наукове фахове видання НАДУ)*. 2016. № 1. С. 46–56. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Dutp_2016_1_6
7. Смагін О.Ю. Напрями інституалізації інформаційно-аналітичного забезпечення управлінської діяльності органів державної влади. *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку* : матеріали XXVI Міжнародної науково-практичної конференції / за ред. І.В. Жукової, Є.О. Романенка. Загреб (Хорватія) : ГО «ВАДНД», 07 листопада 2022 р. С. 57–62.
8. Степанов В.В. Інформаційно-аналітичне забезпечення системи державного управління. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2015. № 1. URL: <http://surl.li/rrpwv>
9. Телешун С. О. Інформаційно-аналітична діяльність в державному управлінні : навч.- метод. матеріали / С. О. Телешун, І. В. Рейтерович. Київ : НАДУ, 2013. 36 с.
10. Телешун С. О., Рейтерович І. В. Інформаційно-аналітична діяльність в державному управлінні : навч.-метод. матеріали. Київ : НАДУ, 2013. 36 с.

Kobylina Yu.M. ASSESSMENT OF THE EFFICIENCY OF MECHANISMS OF INFORMATION AND ANALYTICAL ENSURING THE ACTIVITIES OF PUBLIC GOVERNMENT BODIES

The article examines the essence and purpose of information and analytical support mechanisms for the activities of public authorities as a tool for improving public administration in general. The peculiarities of the application of the mechanisms of information and analytical support of management are revealed, with the aim of identifying ways of improvement and increasing the efficiency of public management. The main tasks of public administration regarding the mechanisms of information and analytical support for the activities of public authorities are outlined, which consist in meeting the information needs of public authorities, the application of the entire set of information resources of public authorities, and the implementation of modern tools of public administration. The principles of the functioning of information and analytical support mechanisms for the activities of public authorities due to the availability of information necessary for making effective management decisions are detailed. The criteria for evaluating the effectiveness of information and analytical support mechanisms for the activities of public authorities, which include a variety of tools and processes capable of helping in the collection, processing, analysis and use of information for decision-making and the performance of government functions, are singled out. The challenges that do not allow realizing the full potential of information and analytical support are revealed, and measures to improve the mechanisms of information and analytical support for the activities of public authorities are also defined.

Key words: Information and analytical support, information and analytical support mechanisms, public authorities, management decisions.